

MYSTÉRIUM CHRISTIANA ROSENKREUTZE

Naplňuje mě hlubokým uspokojením, že jsem poprvé zde, v této nově založené pobočce, která nese vznešené jméno „Christian Rosenkreutz“. Díky tomu mohu poprvé podrobněji mluvit o Christianu Rosenkreutzovi. V čem spočívá mystérium Christiana Rosenkreutze? O této osobnosti nelze říci vše za jeden večer, a tak budeme dnes mluvit o Christianu Rosenkreutzovi samotném a zítra večer pak o jeho díle.

Mluvit o Christianu Rosenkreutzovi předpokládá velkou důvěru v mystéria duchovního života, důvěru nejen v osobu, nýbrž i ve velká tajemství spirituálního života. Založení nové pobočky však vždycky také předpokládá víru v duchovní život.

Christian Rosenkreutz je individualita, která působí jak v době, kdy je inkarnovaná, tak také v době, kdy není vtělená ve fyzickém těle; působí nejen jako fyzická bytost a skrze fyzické síly, ale především duchovně skrze vyšší síly.

Jak víme, člověk nežije jen pro sebe, ale i ve spojení s velkým vývojem lidstva. Když běžný člověk projde smrtí, jeho éterné tělo se rozplyne ve vesmíru. Avšak z rozplývajícího se éterného těla se vždy část zachová, a tak jsme vesměs obklopeni zbytky éterných těl zemřelých, k našemu prospěchu nebo i k naší škodě. Působí na nás v dobrém nebo zlém smyslu, podle toho, jestli my sami jsme dobří nebo zlí.

V tomto smyslu vychází rozsáhlé působení z éterných těl velkých individualit. Z éterného těla Christiana Rosenkreutze tak vychází velká síla, která může působit na naši duši a našeho ducha. Naším úkolem je poznat tyto síly. A na tyto síly jako rosikruciani apelujeme.

Počátky rosikrucianského hnutí v užším smyslu spadají do 13. století. Tenkrát působily tyto síly nesmírně silně a od této doby existuje proud Christiana Rosenkreutze, který v duchovním životě působí stále dál. Existuje zákon, že zhruba jednou za sto let se tento duchovní proud síly musí projevit se zvláštní účinností. To se ukazuje nyní v theosofickém hnutí. Ve svých posledních exoterních vývodech to takto Christian Rosenkreutz sám naznačil.

V roce 1785 byla sebraná esoterní zjevení rosikrucianů ztvárněna v díle *Tajné figury rosikrucianů* od Hinrica Madathana Theosopha.

V této publikaci jsou v jistém omezeném smyslu obsaženy poukazy na to, co v předcházejících staletích působilo jako rosikrucianský proud a co

se teprve pak projevilo v pracích, které sebral a shrnul Hinricus Madathanus Theosophus. Opět o sto let později vidíme, jak se působení rosikruciánského proudu projevuje v díle H. P. Blavatské, zvláště v knize *Odhalená Isis*. Leccos z obsahu oněch figur je tu zapsáno slovy. Je v tom obsaženo množství západní okultní moudrosti, která ještě zdaleka není vyzvednuta, třebaže kompozice je někdy opravdu zmatená. Je zajímavé srovnat *Tajné figury rosikruciánů* Hinrica Madathana Theosopha s dílem H. P. Blavatské. Musíme se podívat zvláště na první polovinu publikace, která je napsána ve smyslu *Figur*.

Ve druhé části se Blavatská od rosikruciánského proudu poněkud odchyluje. Ve svých pozdějších dílech se H. P. Blavatská od tohoto rosikruciánského duchovního proudu vzdálila, a musíme tedy umět rozlišovat mezi jejími prvními a pozdějšími publikacemi, ačkoli i do těch prvních se dostalo leccos z nekritického ducha H. P. Blavatské. Že to je teď vysloveno, je pro momentálně nevtělenou H. P. Blavatskou jen a jen žádoucí.

Duchovní zatmění v polovině 13. století

Vezmeme-li v úvahu osobitost lidského vědomí ve 13. století, uvidíme, že primitivní jasnozření zvolna vymizelo. Víme, že všichni lidé dříve měli schopnost elementárního jasnozření. V polovině 13. století se v tomto ohledu dosáhlo dna. V polovině 13. století tu náhle žádné jasnozření nebylo. Pro všechny lidi nastalo duchovní zatmění. Dokonce ani ti nejosvícenější duchové, ty nejvýše vyvinuté osobnosti, ani zasvěcenci, neměli již tenkrát přístup k duchovním světům, a když o duchovních světech něco vypovídali, byli nuceni omezit se na to, co jim zbylo díky vzpomínce. O duchovních světech lidé věděli již jen z tradice nebo od takových zasvěcenců, kteří probouzeli jejich vzpomínku na to, co prožili dříve. Po krátký čas však ani tito duchové nemohli nahlížet přímo do duchovního světa.

Tento krátký čas zatmění byl tenkrát nutný, aby se připravilo to, co je příznačné pro naši současnou epochu: dnešní intelektuální, rozumová kultura. To je to důležité, co dnes v páté poatlantské kulturní epoše máme. V řecko-latinské kulturní epoše dnešní rozumová kultura tímto způsobem neexistovala. Místo rozumového myšlení dominovalo bezprostřední nazírání. Lze říci, že člověk bezprostředně srůstal s tím, co

viděl a slyšel; ba i s tím, co člověk myslel, tenkrát takto srůstal. Tenkrát se nerozumovalo tolik, jak se to děje dnes a jak se to dnes dít musí, neboť to je úkolem páté poatlantské kulturní epochy. Po této době začínají* mít lidé opět zvolna schopnost jasnozření a může se rozvíjet jasnozření budoucnosti.

Počátek rosikruciánského proudu spadá do 13. století. Tenkrát, ve 13. století, musely být pro zasvěcení vybírány obzvlášť způsobilé osobnosti. Zasvěcení samotné mohlo proběhnout teprve po uplynutí onoho krátkého času zatmění.

Tajné kolegium dvanácti

Na jednom místě v Evropě, o němž se zatím nesmí mluvit (avšak v nepřilíživě vzdálené budoucnosti bude i to možné), se utvořila vysoce duchovní lóže, kolegium dvanácti mužů, kteří do sebe pojali celý úhrn duchovní moudrosti starých dob i své vlastní doby. Jde o to, že v oné zatemnělé době žilo dvanáct lidí, dvanáct vynikajících duchů, kteří se spojili, aby napomáhali pokroku lidstva. Ne všichni dokázali nahlížet přímo do duchovního světa, dokázali však v sobě oživit vzpomínku na to, co prožili v důsledku dřívějšího zasvěcení. A karma lidstva to zařídila tak, že v sedmi z těchto dvanácti bylo vtěleno to, co lidstvu zůstalo jako zbytky staré atlantské epochy.

V mé *Tajné vědě* je řečeno, že v sedmi dávných svátých řišiích, učitelích praindického kulturního údobí, bylo přeneseno to, co zbylo z atlantské epochy. Právě těchto sedm mužů, kteří byli ve 13. století opět inkarnováni a stali se součástí onoho kolegia dvanácti, mohlo pohlížet zpět na sedm proudů dávné atlantské vývojové epochy lidstva a na to, co jako těchto sedm proudů dál žilo. Z těchto sedmi individualit mohla každá učinit plodným pro tehdejší a dnešní dobu vždy jen jeden proud.

K těmto sedmi se připojili čtyři další, kteří se nemohli ohlížet za dávno minulými věky jako oněch sedm; zato se však tyto čtyři osobnosti mohly ohlížet za tím, co si lidstvo v podobě okultní moudrosti osvojilo ve čtyřech poatlantských kulturních obdobích. Z těchto čtyř se první mohl ohlížet za praindickým obdobím, druhý za praperským kulturním obdobím, třetí za egyptsko-chaldejsko- -asyrsko-babylonským kulturním

---

* V něm. orig. *beginnt*, což může znamenat i *začnou*. (Pozn. edit.)

obdobím a čtvrtý za řecko-latin- skou kulturou. Tito čtyři se ve 13. století spojili s oněmi sedmi v kolegiu moudrých.

A konečně dvanáctý měl jaksi nejméně na co vzpomínat, ale byl z nich tím neintelektuálnějším a věnoval se zvláště vnějším vědám. Těchto dvanáct individualit žilo nejen v prožitcích západního okultismu; těchto dvanáct různých proudů moudrosti dávalo svým spolupůsobením jeden celkový obraz. Zcela osobitým způsobem na to poukazuje Goethe v básni *Mystéria*. *

Musíme tedy mluvit o dvanácti vynikajících individualitách a výchozí bod nové kultury hledat v polovině 13. století. V té době bylo dosaženo jistého dna duchovního života. Přístup k duchovním světům byl tenkrát uzavřen i těm nejvýše vyvinutým. Tenkrát se sešlo toto vysoce duchovní kolegium. Na jednom místě v Evropě, o němž se zatím nesmí mluvit, se sešlo těchto dvanáct mužů, kteří představovali souhrn veškerého duchovního vědění své doby a zastupovali dvanáct duchovních směrů.

V tomto kolegiu dvanácti bylo zčásti přítomné jen vzpomínkové jasnozření a intelektuální moudrost. Oněch sedm následovníků sedmi říšů si vzpomínalo na svou dávnou moudrost, pět ostatních zastupovalo moudrost pěti poatlantských kultur. Tak těchto dvanáct zastupovalo celou atlantskou i poatlantskou moudrost. Tím dvanáctým byl člověk, který měl v nejvyšší míře intelektuální moudrost své doby. Rozumově vlastnil veškeré vědění své doby, zatímco ti druzí, jimž bylo přímé duchovní zření tenkrát také zapovězeno, dosahovali tehdy svého vědění pohroužením se do vzpomínek na své dřívější inkarnace.

Třináctý v kruhu dvanácti

Výchozí bod nové kultury však byl možný jen díky tomu, že do středu těchto dvanácti vstoupil třináctý. Tento třináctý nebyl žádným učencem ve smyslu tehdejší doby. Byla to individualita, jež byla inkarnovaná v době mystéria na Golgotě. V následujících inkarnacích se pokorou duše, vroucím, Bohu oddaným životem připravoval na své poslání. Byl to člověk velké duše, zbožný, vnitřně hluboce mystický, který si tyto

---

* J. W. Goethe: *Mystéria* (s výkladem R. Steinera), Fabula 2011; blíže k básni viz str. 118 v této knize. (Pozn. edit.)

vlastnosti nově neosvojoval, ale s nimi se narodil. Představíte-li si mladého člověka, velmi zbožného, ustavičně se vroucně modlícího k Bohu, můžete si v duši vykreslit obraz individuality tohoto třináctého.

Tento třináctý vyrůstal veskrze v péči a výchově těchto dvanácti a od každého z nich obdržel tolik moudrosti, kolik mu jen byli schopni dát. Třináctý byl vychováván s největší pečlivostí a vše bylo zařízeno tak, aby na něj nemohl uplatňovat vliv nikdo jiný než těchto dvanáct. Od ostatního světa byl odloučen. Ve své inkarnaci ve 13. století byl velmi útlým dítětem, a výchova, kterou mu oněch dvanáct poskytovalo, proto působila až do jeho fyzického těla.

Těchto dvanáct, z nichž každý byl tak proniknut a naplněn svým duchovním úkolem a hluboce prostoupen křesťanstvím, si však uvědomovalo, že vnější, církevní křesťanství je jen karikaturou pravého křesťanství. Byli naplněni velikostí křesťanství, navenek však byli považováni za jeho nepřátele. Každý z nich se vpracoval jen do určité části křesťanství. Jejich snahou bylo spojit různá náboženství v jednu velkou jednotu. Byli přesvědčeni, že v jejich dvanácti proudech je obsažen všechny duchovní život, a každý na žáka působil podle svých sil. Jejich cílem bylo dosáhnout syntézy všech náboženství, uvědomovali si však, že tohoto cíle nelze dosáhnout žádnou teorií, nýbrž jen působením duchovního života. A k tomu byla nutná náležitá výchova třináctého.

Zatímco duchovní síly tohoto třináctého nesmírně narůstaly, jeho fyzické síly se úplně vytratily. Zašlo to tak daleko, že se [u něj] přerušilo téměř veškeré spojení s vnějším životem, ztratil se veškerý zájem o fyzický svět. Žil jen pro duchovní rozvoj, k čemuž se mu dostávalo podnětů od oněch dvanácti. Byl v něm odraz jejich moudrosti. Zašlo to tak daleko, že třináctý odmítal veškerou potravu a chřadl. A tehdy nastala událost, která mohla nastat jen jedenkrát v dějinách. Byla to jedna z událostí, jež mohou nastat tehdy, spolupůsobí-li makrokosmické síly, a to kvůli plodům, které má taková událost přinést.

Po několika dnech začalo být tělo třináctého zcela průzračné a po řadu dní byl jako mrtvý. V určitých časových obdobích se oněch dvanáct kolem něj shromažďovalo. Z jejich úst plynulo v těchto chvílích veškeré vědění a veškerá moudrost. V krátkých formulích, podobajících se modlitbám, nechávali k třináctému plynout svou moudrost, zatímco třináctý ležel, jako by byl mrtev. Nejlépe si můžeme oněch dvanáct

představit v kruhu kolem třináctého. Tento stav skončil tím, že duše třináctého procitla jako nová duše. Třináctý prožil velkou proměnu své duše. Událo se v ní něco jako zrození dvanáctera moudrosti, takže i oněch dvanáct mudrců se od jinocha mohlo naučit něčemu zcela novému.

Ale i jeho tělo tím bylo oživeno takovým způsobem, že toto oživení zcela průzračného těla nelze k ničemu přirovnat. Jinoch nyní mohl mluvit o úplně nových prožitcích. Těch dvanáct poznalo, že za sebou má prožitek z Damašku: bylo to opakování Pavlova vidění před Damaškem. Během několika týdnů třináctý zopakoval veškerou moudrost, kterou obdržel od dvanácti, avšak v nové formě. Jako by ji dal Kristus sám, taková byla tato nová forma. To, co jim tu vyjevil, nazvalo oněch dvanáct pravým křesťanstvím, syntézou všech náboženství; rozlišovali pak mezi tímto pravým křesťanstvím a křesťanstvím epochy, v níž žili.

Vtělení Christiana Rosenkreutze ve 14. století

Třináctý zemřel poměrně mlád a oněch dvanáct se pak věnovalo úkolu zapsat v imaginacích - neboť jen tak to bylo možné - co jim třináctý vyjevil. Tak vznikly symbolické figury [*tj. obrazce*] a obrazy, jež jsou obsaženy ve sbírce Hinrica Madathana Theosopha, a také sdělení H. P. Blavatské v díle *Odhalená Isis*. Příslušný okultní děj si musíme představovat tak, že plod zasvěcení třináctého se jako zbytek jeho éterného těla zachoval v duchovní atmosféře Země. Tento zbytek působil inspirativně na oněch dvanáct, stejně jako na jejich následující žáky, takže z nich mohl vzejít rosikruciánský okultní proud. Toto éterné tělo však působilo dál a prostoupilo pak éterné tělo znovu se inkarnujícího třináctého.

Individualita třináctého se znovu vtělila již zhruba v polovině 14. století. V této inkarnaci žila tato individualita více než sto let. Byl vychováván podobným způsobem v kruhu žáků a následovníků oněch dvanácti, nikoli však v takovém odloučení od světa jako ve své předcházející inkarnaci. Když mu bylo dvacet osm let, přišel mu na mysl zvláštní ideál. Musel se vydat na cestu a opustit Evropu. Nejprve se vydal do Damašku a tady se pro něj ještě jednou opakovala událost, kterou tu prožil [apoštol] Pavel. Tento prožitek lze označit za plod zárodku položeného v předchozí inkarnaci. Všechny síly onoho úžasného éterného těla individuality ze 13. století zůstaly nedotčeny a po smrti z

nich nic nepřešlo do obecného světového éteru. Bylo to přetrvávající éterné tělo, které od té doby zůstávalo nedotčeno v éterných sférách.

Toto jemné duchovní éterné tělo zase ve 14. století prosvěcovalo a prozařovalo z duchovního světa nové vtělení této individuality. Proto byla pužena k tomu, aby ještě jednou prožila událost u Damašku. Byla to individualita Christiana Rosenkreutze. Byl to třináctý v kruhu dvanácti. Počínaje touto inkarnací byl takto nazýván. Esoterně, v okultním smyslu, je to Christian Rosenkreutz již ve 13. století, exoterně je takto nazýván teprve ve 14. století. A žáky tohoto třináctého jsou následovníci oněch dvanácti ze 13. století. To jsou rosikruciani.

Christian Rosenkreutz tenkrát cestoval po celém známém světě. Poté, co do něj vplynula veškerá moudrost oněch dvanácti, oplodněná velkou bytostí Kristovou, bylo pro něj snadné pojmut během sedmi let veškerou moudrost tehdejší doby. Když se pak po sedmi letech vrátil do Evropy, přijal nejpokročilejší žáky a následovníky oněch dvanácti za své žáky a zahájil pak vlastní práci rosikrucianů.

Působení rosikrucianů

Díky vyzářování úžasného éterného těla Christiana Rosenkreutze mohlo začít úplně nové studium světa. Práce, kterou až do naší doby konali rosikruciani, je prací vnější a vnitřní. Účelem vnější práce bylo vybádat to, co spočívá za májád [*tj. vnějším zdáním, vnějšími projevy*] hmoty. Chtěli vybádat májád hmoty. Jako má člověk éterné tělo, je základem veškerého makrokosmu éterný makrokosmos, éterné tělo. Existuje určitý hraniční přechod mezi hrubší a jemnější substancí. Podívejme se na hranici mezi fyzickou a éternou substancí. Tomu, co spočívá mezi fyzickou a éternou substancí, se nic jiného na světě nepodobá. Není to ani zlato, ani stříbro, ani olovo, ani měď. Máme tu něco, co není srovnatelné s žádnou jinou fyzickou substancí, nýbrž je to esence všeho.

Máme tu substancí, která je obsažena ve všech ostatních fyzických substancích, a ostatní fyzické substance tak lze považovat za modifikace této jedné substance. Snahou rosikrucianů bylo tuto substancí jasněji uzříti. Přípravu, rozvoj takového zření spatřovali ve zvýšené působnosti morálních sil duše, která pak učiní tuto substancí viditelnou. V morálních silách duše spatřovali sílu k tomuto zření. A rosikruciani tuto substancí skutečně uzřeli a objevili. Přišli na to, že tato substance

žije v určité formě ve světě, jak v makrokosmu, tak v člověku. Venku ve světě, mimo člověka, ji uctívali jako velké roucho, jako šat makrokosmu. V člověku viděli její vznik tehdy, působí-li navzájem harmonicky myšlení a chtění. Síly chtění viděli nejen v člověku, ale i v makrokosmu, například v hromu a blesku. Také síly myšlení viděli jednak v člověku a jednak venku ve světě, v duze, v červácích. Sílu k dosažení harmonie mezi chtěním a myšlením ve vlastní duši hledali rosikruciani ve vyzářování éterného těla třináctého, Christiana Rosenkreutze.

Bylo stanoveno, že všechny objevy, které učiní, musí po dobu sta let zůstat tajemstvím rosikrucianů a teprve pak, po sto letech, smí být tato rosikrucianská zjevení přinesena světu. Teprve když se na nich sto let pracovalo, smělo se o nich náležitým způsobem mluvit. Od 17. do 18. století se tak připravovalo to, co se v roce 1785 objevilo v díle *Tajné figury rosikrucianů*.

Velmi důležité je ovšem také vědět, že rosikrucianská inspirace je v každém století dána tak, že nositel inspirace nikdy není označen vnějším způsobem. Věděli to jen ti největší zasvěcenci. Dnes lze například navenek mluvit jen o takových událostech, které jsou staré sto let; to je totiž doba, která musí uplynout, než se o tom smí navenek mluvit. Pokušení, že by lidé takovouto autoritu, vztaženou na určitou osobu, fanaticky uctívali jako svátou (což je nejhorší ze všeho), je příliš velké. Je to prostě příliš nasnadě. Tato mlčenlivost je ovšem nutností nejen kvůli vnějšímu napadání ze strany ctižádosti a pýchy, jemuž by se člověk snad ještě dokázal ubránit, ale především kvůli okultním astrálním atakům, jež by na takovou individualitu byly ustavičně namířeny. Podmínka, že se o takovéto skutečnosti smí mluvit teprve po sto letech, je proto nutností.

Následkem práce rosikrucianů bylo éterné tělo Christiana Rosenkreutze století za stoletím stále silnější a stále mocnější. Působilo nejen skrze Christiana Rosenkreutze, ale také skrze všechny, kdo se stali jeho žáky. Od 14. století byl Christian Rosenkreutz znovu a znovu

inkarnován. Vše, co je zvěstováno v podobě theosofie, je posilováno éterným tělem Christiana Rosenkreutze a ti, kdo theosofii zvěstují, se nechávají zastíňovat tímto éterným tělem, které na ně může působit jak tehdy, když je Christian Rosenkreutz inkarnován, tak i tehdy, když inkarnován není.

Další inspirace éterným tělem Christiana Rosenkreutze

Opětovným exoterním vtělením Christiana Rosenkreutze v 18. století byl hrabě de Saint Germain. Toto jméno bylo ovšem spojováno i s jinými osobami, takže ne všechno, co se tu či onde ve vnějším světě o hraběti de Saint Germain říká, může platit i pro skutečného Christiana Rosenkreutze. Dnes je Christian Rosenkreutz opět vtělený. Z vyzářování jeho éterného těla vycházela inspirace pro dílo H. R. Blavatské *Odhalená Isis*. Vliv Christiana Rosenkreutze neviditelně působil také na Lessinga a inspiroval ho k napsání spisu *Výchova lidského pokolení* (1780). V důsledku stoupající záplavy materialismu byla inspirace ve smyslu rosikrucianství stále obtížnější. V 19. století nastalo vrcholné období materialismu. Mnohé tak mohlo být dáno jen ve velmi lomených paprscích. Widenmann v roce 1851 vyřešil problém nesmrtnosti duše ve smyslu reinkarnace. Jeho dílu se dostalo ocenění. Ve smyslu reinkarnace z psychologického hlediska psal již Drossbach kolem roku 1850.

I v 19. století tak dále působilo vyzářování éterného těla Christiana Rosenkreutze. A mohla nastat obnova theosofického života, protože v roce 1899 skončila malá kalijuga. Proto je dnes přístup k duchovnímu světu snazší a duchovní působení je možné v mnohem větší míře. Oddání se zmohutnělému éternému tělu Christiana Rosenkreutze dokáže lidem přinést nové jasnozření a vynese na povrch vznešené spirituální síly. To však bude možné jen pro ty, kdo se budou náležitě řídit školením Christiana Rosenkreutze. Doposud k tomu byla nutná esoterní rosikrucianská příprava. Posláním 20. století však je umožnit takové zmohutnění tohoto éterného těla, že bude působit i exoterně. Ti, jichž se toto působení zmocní, budou smět prožít událost, kterou Pavel prožil před Damaškem. Doposud toto éterné tělo působilo jen v rámci rosikrucianšské školy; ve 20. století bude víc a víc lidí, kteří toto působení budou schopni vnímat a tím budou moci prožít zjevení Krista v éterném těle. Právě práce rosikrucianů umožní, aby se člověku éterně zjevil Kristus. Počet těch, kdo ho budou schopni zřít, bude větší a větší! Za zdroj tohoto jevu musíme považovat onu velkou událost spočívající v práci dvanácti a třináctého ve 13. a 14. století.

Dokážete-li se stát nástrojem Christiana Rosenkreutze, můžete si být jisti, že i ta nejmenší duševní práce, kterou vykonáte, bude trvat navěky.

Zítřa budeme mluvit o díle Christiana Rosenkreutze. Lidstvem dnes proudí neurčité puzení k duchovní vědě. A můžeme si být jisti, že všude tam, kde rosikrucianští žáci vážně a svědomitě usilují o pokrok, jsou vytvářeny hodnoty pro věčnost. Každá, i ta nejmenší duchovní práce nás posouvá výš. K naší posvátné věci je nutné přistupovat s porozuměním a úctou.

Rudolf Steiner